

Litteratur

BIRGER HAGÅRD:

Sådan är kommunismen

För det stora flertalet insiktsfulla medborgare har det sannolikt aldrig inneburit något större problem att av olika skäl – främst demokratiska – ta ställning till och avstånd från kommunismen. Längre stod också socialdemokratien för en betydande del av renhållningsarbetet åt vänster. Så kom Olof Palme och den nya eran, och därmed var inte frontställningen längre lika given. Vietnamrörelsen innebar en uppluckring av begreppet. Överhuvudtaget kan det nog påstås, att den reella kunskapen om kommunismens sanna ansikte alltid varit dålig i västvärlden. Men olika väckarklockor har vid skilda tidpunkter spelat en betydande roll: t ex Ungern 1956, Tjeckoslovakien 1968 och nu senast terrorn i Kambodja, Vietnams anfallskrig och Sovjetunionens invasion i Afghanistan.

För många tedde sig decenniet 1965–1975 prövande med bokförlagens ohöljda och okritiska utgivande av vänsterextremistiskt färgad litteratur. Samtidigt var det ytterst svårt för icke-socialistiska författare att få sina alster utgivna. Nu har pendeln slagit åt andra hållet. I kommersialismens värld står inte längre något att förtjäna på marxismen, pseudomarxismen, neomarxismen eller vad det till äventyrs skulle vara fråga om. Det är dags för de kritiska synpunkterna. Det är också med största tillfredsställelse man hälsar "Så arbetar kommunistpartierna" (Contra förlag) av Bertil Häggman och Jon Skard. Boken har tidigare i olika versioner utgivits i Norge och där rönt stor och välförtjänt framgång. Såväl Bertil Häggman som norrmannen Jon Skard har under en lång tid lagt ned ett oegennyttigt arbete på att dokumentera och avslöja olika kommunistiska aktiviteter. Frukten av deras gemensamma ansträngningar är i hög grad positiv. De har lyckats åstadkomma en handbok, utomordentligt lämplig för studiecirklar och för var och en, som vill sätta sig in i kommunistpartiernas teori, mål samt deras

taktiska och strategiska arbete.

Boken är uppdelad i två delar. Den första handlar om kommunismen i Sverige och redovisar historiska fakta beträffande bokstavspartierna men tar också upp sabotage och skadegörelse i försvaret samt vilda strejker, attentat och sabotage inom industrien, där det icke sällan varit möjligt att konstatera ett direkt eller indirekt samband med olika kommunistiska sekter. Den andra delen tar upp den kommunistiska ideologin generellt och även kommunismens praktiska tillvägagångssätt.

På sitt sätt är det betecknande för stabiliteten i det svenska partisystemet, att det yngsta av riksdagspartierna, vpk, räknar sina anor tillbaka till 1917, då en utbrytning ur socialdemokraterna bildade Sveriges socialdemokratiska vänsterparti under ledning av Zeth Höglund. Partiet stödde bolsjevismen och anslöt sig till den kommunistiska internationalen. Redan 1921 var det dock dags för den första partisprängningen; en del återvände till det socialdemokratiska moderpartiet, medan majoriteten bildade "Sveriges kommunistiska parti, sektion av kommunistiska internationalen". 1924 skedde en ny sprängning. Höglund återvände till SAP. Under 1920-talet skedde ännu en sprängning: Hugo Sillén och Sven Linderöth, Moskva-trogna, bröt sig ur partiet. Majoriteten under Karl Kihlbom och Nils Flyg arbetade vidare under det kommunistiska partinamnet till 1934, då de bildade det socialistiska partiet. 1937 uteslöts dock Kihlbom och hans anhängare, som återvände till SAP, medan det socialistiska partiet under Nils Flyg utvecklades i nationalsocialistisk riktning.

Efter andra världskriget upplevde kommunisterna en våldsam hausse. De fick vid valet 1946 så mycket som 11,2 % av rösterna. Efter Pragkuppen 1948 vände det dock även för kommunisterna i Sverige. 1967 kulminerade striderna mellan Sovjet och Kommunist-Kina i att maoisterna bröt sig ur partiet

och bildade ett eget förbund, KFML (Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna), dominerat av akademiker. Ur detta parti bröt sig sedan 1970 ut en minoritet, som satte till en bokstav, "r", som stod för "revolutionärerna". KFML (r) ombildades åter 1978 till KPML (r), Kommunistiska Partiet Marxist-Leninisterna (revolutionärerna). Partiet är maoistiskt och har bl.a. satsat på verksamhet bland de värnpliktiga. Bland dess anhängare märks den beryktade majoriten Sture Karlsson. Partiet har tagit aktiv del i ett antal vilda strejker.

Resten av det KFML som återstod 1970 bytte 1973 namn till Sveriges Kommunistiska Parti (SKP) och stal därmed vpk:s gamla partinamn. SKP är ett hårt elitparti med ca 2 000–3 000 medlemmar. Partiet driver ett hårt arbete bland de värnpliktiga (strejker, kollektiv sjukmönstring) och på vissa nyckelföretag. Det har också stimulerat till aktivt deltagande i olika frontorganisationer som hyresgäströrelsen, Vietnamrörelsen, Palestinagrupperna och miljögrupperna. Clarté har tagits över av SKP och Folket i Bild/Kulturfront står partiet nära.

Författarna ger också en noggrann redogörelse för vpk. Den behöver knappast återges här. Det skall dock noteras, att partiet i och med 1972 års partiprogram, som innebar en återgång till leninismen, knappast kan betraktas som "demokratiskt pålitligt". Detsamma gäller självfallet Moskvautbrytningen, apk.

Inte minst intressant är författarnas genomgång av den kommunistiska ideologin och kommunistpartiernas praktiskt politiska

agerande. Att marxismen-leninismen inte har något med "vetenskaplig teori" att skaffa är i och för sig inte något nytt, men det noggranna gendrivanget av de "vetenskapliga" teserna inger respekt. Det är också betydelsefullt, att som författarna gör visa hur Kommunist-Kina inte har blivit ett dugg mindre terroristiskt eller mer demokratiskt på grund av missämjan med Sovjetunionen. USA:s agerande, inte minst i försvarspolitiskt hänseende, ter sig många gånger mindre genomtänkt.

De kommunistiska partierna har alltid lagt en särskild vikt vid att i de demokratiska systemen arbeta inom olika sk. frontorganisationer, dvs sammanslutningar, som inte har öppet kommunistiska mål, men där kommunisterna kan göra en insats och försöka skapa good-will. Tyvärr har det inte varit möjligt för författarna att närmare studera det kanske bästa exemplet på kommunistisk aktivitet i Sverige under senare tid, nämligen samgåendet med Linje 3 inför kärnkraftsomröstningen. Det kommunistiska spelet här är rent handboksmissigt. Det är förvånande, att centerpartiet så aningslöst låtit sig driva med i det hela. Må så vara, att majoriteten av centerpartisterna har en bestämmd uppfattning i kärnkraftsfrågan, men de borde inte ha inlåtit sig i samröre med kommunisterna. Vpk har fått en helt oförtjänt chans att framstå som demokratiskt och rumsrent. Det kan förutsättas, att Bertil Häggman och Jon Skard med stor intensitet studerar vpk-infiltrationen inför nästa upplaga av "Så arbetar kommunistpartierna".